

ת"פ 73796/05/19 - מדינת ישראל נגד ניסים עידה

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 73796-05-19 מדינת ישראל נ' עידה
בפני כבוד השופט, סגן הנשיאה ארז נוריאלי

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ, עו"ד אסף תומר
נגד
ניסים עידה
המאשימה
ע"י ב"כ, עו"ד סלבה רודנקו
הנאשם

הכרעת דין

רקע

- נגד הנאשם הוגש כתב אישום מתוקן המייחס לו עבירת מכירת מצרכים במהלך הפעלת עסקו לשיווק ביצי מאכל טריות לבתי עסק קמעונאיים (להלן: "**העסק**") במחיר העולה על המחיר הקובע ובניגוד לסעיף 11(א) ו-34(א) תשנ"ו-1996 לחוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (מחירים מרביים לביצי מאכל) (להלן: "**החוק**" או **חוק הפיקוח**).
- במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, היה הנאשם הבעלים והמנהל של העסק אשר מכר לבתי עסק קמעוניים כמו מכולות, חברות הסעדה ומסעדות. על פי הנטען בעובדות כתב האישום, נהג הנאשם למכור ללקוחותיו, ביצי מאכל במחיר העולה על המחיר המרבי על הקבוע בחוק, ועשה זאת על אף שהיה מודע לכך שהוא מוכר מוצר תחת פיקוח, במחיר מופקע.
- על פי עובדות כתב האישום, ביום 20.11.17 או בסמוך לכך, מכר הנאשם לבית עסק קמעונאי בשם "מיני האחים" את המוצרים הבאים: 8 תבניות ביצים גודל 30 - XL יחידות בכל תבנית; 8 תבניות ביצים גודל 30 - L יחידות בכל תבנית ו- 24 תבניות ביצים גודל 12 - L יחידות בכל תבנית.
- בכתב האישום נטען כי הנאשם מכר את המוצרים הנ"ל במחיר העולה על המחיר הקובע בחוק, כאשר מחיר

קובע של ביצי מאכל פורסם עוד ביום 10.02.2016 במסגרת צו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (מחירים מרביים לביצי מאכל) (תיקון), תשע"ו 2016 (להלן: "צו פיקוח").

זירת המחלוקת:

5. הנאשם כפר בעובדות המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן. לטענת הנאשם, לא בוצעה על ידו עבירה באשר לטענתו, אינו "משווק ביצים", כהגדרה על פי דין, אלא "מחלק ביצים".
6. לטענת הנאשם, קיים הבדל בין "משווק ביצים" ל - "מחלק ביצים". לשיטתו, מכיוון שעונה הוא להגדרה של מחלק ביצים, רשאי הוא למכור במחיר המרבי (ר' פרוט' דיון מיום 15.9.19).
7. בדיון שהתקיים ביום 14.11.19 הודה הנאשם כי הוא הבעלים והמנהל של העסק וכי הוא מוכר ללקוחותיו ביצי מאכל במחירים המפורטים בכתב האישום ושעולים על המחיר הקובע בחוק הפיקוח. נטען, כי הוראות החוק אינן אוסרות עליו למכור במחיר העולה על המחירים המפורטים בצו הפיקוח.
8. עיון בתגובת הנאשם לכתב האישום מלמד כי הנאשם הודה בעובדות כתב האישום.
9. לצד הודייתו המלאה בעובדות נטען כי לא בוצעה על ידו עבירה, לחלופין, אף אם בוצעה יש להחיל עליו הגנת טעות במצב דברים והגנה מן הצדק.

פרשת התביעה:

10. חומר הראיות הוגש בהסכמה ללא שנרשמה הסתייגות ב"כ הנאשם.
11. עיון במסמכים שהוגשו בהסכמה מגלה את התמונה העובדתית הבאה: המפקח, שמואל לוי, ערך ביקור בבית העסק "סופר זול האחים" (להלן: "סופר זול האחים") ביום 19.11.2017 (ראה: ת/4). בביקורת התברר שבית העסק מכר תבניות ביצים לצרכנים במחיר מופקע, כאשר מי שסיפק את הביצים לבית העסק, הוא הנאשם.
12. הוגשו חשבוניות ת/3 ו - ת/5 על שם עוסק מורשה: "שיווק ביצים טריות, ניסים עודה" (להלן: "העסק").
13. הנאשם הודה כי הוא הבעלים ומנהל העסק (ר' ת/4, ת/1 ופרוט' דיון מיום 14.11.19).
14. החשבוניות מפרטות סוגי הביצים, כמות וסכום המכירה שנמכרו על ידי הנאשם לסופר זול האחים.

15. בהודעתו במשרד הכלכלה - ת/1 (שהוגשה בהסכמה) הודה הנאשם בביצוע העבירות המיוחסות לו.

16. הודיתו כוללת התייחסות לעובדות הבאות: תפקידו ("**משווק**", ר' עמ' פסקה ראשונה, שורה שניה); שם העסק (**שיווק ביצים טריות**); העובדה כי הוא משווק ביצים לבתי עסק: "**מוסדי, קייטרינגים, מסעדות ומכולות**" (שם, עמ' 2 ש' 16-17); מחירי תבניות הביצים שמכר לסופר זול האחים; מודעתו לביצוע העבירה ובחירתו למכור במחיר העולה על המחיר המירבי המותר כי אחרת זה לא "כלכלי" עבורו; הרווח שגורף הנאשם לכיסו (כ - 12%...) - ר' שם, עמ' 2 ש' 16-25; שיטת עבודתו של הנאשם ואופן חישוב רווחיו: "**אני מחשב לפי המחיר שאני קונה למחירון המירבי של המכולת**" (שם, ש' 26-28).

17. על אף כי הודה שמדובר בעסק שמשווק ביצים טען בחקירתו כי הוא "**מחלק ביצים, קונה ומוכר**..." עמ' 1 ש/10. על טענתו זו חזר בעדותו בבית משפט.

פרשת ההגנה

18. בפתח פרשת ההגנה העיד הנאשם.

19. לדבריו, לא הפקיע מחירים.

20. לשיטתו, הוא אינו משווק ביצים אלא מחלק ביצים.

21. לטענתו, צו הפיקוח אינו מתייחס לאריזה של 30 ביצים, אלא רק ל- 12 ביצים; הוא לא היה מודע להבדל הקיים בין מכירה לקמעונאי למכירה לצרכן, על אף שהוא "**בתחום הביצים קרוב ל 20 שנה**" (ר' פרוט' דיון מיום 25.2.21).

22. באחרית עדותו מסר כי בתקופה הרלוונטית מכר ללקוחותיו ביצים שלא היו תחת פיקוח אך באותה נשימה אישר כי בת/1 לא התייחס לביצים שאינם בפיקוח.

טענות ההגנה

23. ב"כ הנאשם טוען שהמאשימה לא הוכיחה את עובדות כתב האישום ואף אם יקבע שהעובדות הוכחו, עדיין עומדת לנאשם טענת הגנה של "טעות במצב דברים", באשר צו הפיקוח אינו חל על הנאשם שסבר שרשאי הוא למכור במחיר המרבי לצרכן (ר' למשל פרוטוקול דיון מיום 25.2.2021, עמוד 15, שו' 17-19).

24. לטענת ב"כ הנאשם מדובר בטעות שנעשתה בתום לב ולראייה מאז חקירתו, עת הובהרה לו טעותו, לא מכר עמוד 3

הנאשם ביצים במחיר העולה על המחיר המירבי כפי שנקבע בצו הפיקוח (ר' פרוטוקול דיון מיום 25.2.2021, עמוד 15, ש' 20-22). לחלופין נטען, כי התביעה לא הוכיחה שמדובר בביצים שצו הפיקוח חל עליהם (שם, בעמוד 17 ש' 3-5).

25. עוד נטען לאי בהירות בלשון החוק. כך למשל נטען שהצו אליו מפנה המאשימה אינו מתייחס לאריזה של 30 ביצים. אי בהירות הצו, כשלעצמה, מחייבת להורות על זיכוי של הנאשם מחמת הספק (פרוטוקול הדיון מיום 25.2.2021, עמוד 16, ש' 7).

26. ב"כ הנאשם שב והוסיף כי לא הוכח שהביצים הספציפיות היו בגודל ובמשקל שקבוע בצו הפיקוח (פרוטוקול הדיון מיום 25.2.2021, עמוד 17, ש' 8-9).

27. אקדים ואומר, טענותיו השונות והמשתנות של הנאשם, שחלקן סותר טענות קודמות שהועלו על ידו וחלקן נטענות כטענות חלופיות, וכולן נטענות, ללא כל בסיס ועל אף הודיה ברורה ומלאה של הנאשם בעובדות כתב האישום, מלמדות, כמאה עדים, על העדר קיומו של קו הגנה ולמרבה הצער, הרושם שנותר הוא שנועדו הן-בהצטברותן- לזרות חול בעיני בית המשפט.

חלק משפטי:

28. סעיף 11 לחוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, תשנ"ו-1996 קובע כי:

- "11. (א) (1) לא ימכור אדם במהלך עסקו מצרך ולא יעשה במהלך עסקו שירות במחיר העולה על המחיר הקובע; נקבע למצרך או לשירות מחיר קובע שאינו מחיר מרבי, לא ימכור אדם במהלך עסקו את המצרך ולא יעשה אדם במהלך עסקו את השירות, אלא באותו מחיר;**
- (2) נקבע למצרך או לשירות רווח מרבי כאמור בסעיף 12(ב), לא ימכור אדם במהלך עסקו אותו מצרך או לא יעשה במהלך עסקו אותו שירות במחיר שיש בו למוכר או לעושה השירות יותר מהרווח שנקבע;**
- (3) נקבע למצרך או לשירות מחיר מזערי כאמור בסעיף 12(ג), לא ימכור אדם במהלך עסקו את המצרך או לא יעשה אדם במהלך עסקו את השירות, במחיר הנמוך מן המחיר המזערי.**

29. עוד נקבע כי העובר על הוראת סעיף 11 לעיל דינו - מאסר שלוש שנים או קנס כאמור בסעיף 61(א) (4) לחוק העונשין, תשל"ז. 1977.

30. בסעיף 1 לחוק פיקוח על המצרכים ושירותים, תשי"ח 1957 הוגדרו צרכן, קמעונאי וסיטונאי כדלקמן:

"צרכן", במצרך - מי שקנה אותו מצרך, או רכשו באופן אחר, לכל מטרה שהיא פרו לייצור או למכירה.

"קמעונאי", במצרך - מי שעסקו, או חלק מעסקו, הוא למכור אותו מצרך לצרכן.

"סיטונאי", במצרך - מי שעסקו, או חלק מעסקו, הוא למכור אותו מצרך לקמעונאי.

31. סעיף 2 א' לצו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (מחירים מרביים לביצי מאכל), התשס"ט 2008 קובע כי המחיר המרבי לביצים הוא כדלקמן:

2. (א) המחיר המרבי לביצים -

1. באריזה קמעונית של 12 ביצים שמשקלן כנקוב בטור א' בתוספת הראשונה וגודלן כנקוב בטור ב' לצדו, בכל הארץ, למעט באזור אילת - המחיר כמפורט בטור ג' לצדו, ובאזור אילת - המחיר כמפורט בטור ד' לצדו;

2. באריזה קמעונית שאינה של 12 ביצים - המחיר המתקבל מחלוקת מספר הביצים שבאריזה ב-12, כפול המחיר שלפי פסקה 1) 3)
3. באריזה סיטונית - ל- 30 ביצים, שמשקלן כנקוב בטור א' בתוספת השנייה וגודלן כנקוב בטור ב' לצדו, בכל הארץ, למעט באזור אילת - המחיר כמפורט בטור ג' לצדו, ובאזור אילת - המחיר כמפורט בטור ד' לצדו.

4. באריזה סיטונית של מעל 30 ביצים-המחיר המתקבל מחלוקת מספר הביצים שבאריזה ב-30 כפול המחיר שלפי פסקה 3).

32. תקנות בריאות הציבור (מזון) (שיווק ביצי מאכל)- תשנ"ה 1994 קובעות כי:

"אריזה סיטונית" - אריזה שבה יותר מ 30 ביצים

"אריזה קמעונאית" - אריזה שבה לא יותר מ-30 ביצים.

33. להשלמת התמונה אפנה אף לסעיף 34 יח' לחוק העונשין, תשל"ז-1977 הדן בטעות במצב דברים:

"34 יח. (א) העושה מעשה בדמותו מצב דברים שאינו קיים, לא יישא באחריות פלילית אלא במידה שהיה נושא בה אילו היה המצב לאמיתו כפי שדימה אותו.

(ב) סעיף קטן (א) יחול גם על עבירת רשלנות, ובלבד שהטעות הייתה סבירה, ועל עבירה של אחריות קפידה בכפוף לאמור בסעיף 22(ב).

34. בהתאם לסעיף 34 לחוק העונשין טעות במצב משפטי הינה:

34 יט. לעניין האחריות הפלילית אין נפקה מינה אם האדם דימה שמעשהו אינו אסור, עקב טעות בדבר קיומו של איסור פלילי או בדבר הבנתו של האיסור, זולת אם הטעות הייתה בלתי נמנעת באורח סביר.

35. בראי החוק והפסיקה אפנה לבחינת טענות ההגנה המרכזיות:

36. אקדים ואומר, מקובלת עלי גישת המאשימה לפיה הגדרת עיסוקו של הנאשם על ידו אינה מעלה ואינה מורידה.

37. היותו של הנאשם קמעונאי/סיטונאי/משווק או מחלק ביצים אינה רלוונטית נוכח הגדרת החוק המכיל את הוראות צו הפיקוח וקובע מחירים שונים לתבניות ביצים עבור רוכש תבניות הביצים.

38. השאלה לדין אפוא היא מהי הגדרתם של הלקוחות שרכשו מהנאשם תבניות ביצים? האם מדובר בצרכנים או קמעונאים?

39. עוד אבחן, יתר טענות ההגנה לרבות טענות הקשורות למודעתו של הנאשם לביצוע העבירה ואתיחס בקצרה לטענה לקיומה של הגנה מן הצדק.

דין והכרעה

40. לאחר ששמעתי את עדותו של הנאשם והתרשמתי מטענותיו, קראתי את פרוטוקול הדיון ועיינתי במוצגים שהובאו לפניי, אני קובע שהוכח מעבר לספק סביר, כי הנאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו בכתב האישום.
41. הנאשם הודה הן בחקירתו ת/1 והן בדיון מיום 14.11.2019 כי הוא הבעלים של העסק וכי מוכר הוא ללקוחותיו ביצי מאכל במחירים המפורטים בכתב האישום (ר' למשל פרוטוקול דיון מיום 14.11.2019, עמ' 1 שו' 15).
42. הנאשם הודה כי מכר ביצים לרשת זול האחים במחיר העולה על המחיר הקובע. לדבריו עשה זאת ממניעים ושיקולים כלכליים. לא זו אף זו, הנאשם תיאר בת/1 מהו הרווח שהרוויח כתוצאה מפעולתו זו וכיצד השאיר בידי הרוכשים את האפשרות אם להשתמש בשירותיו אם לאו נוכח המחיר שנקבע על ידו.
43. נוכח הודייתו של הנאשם בביצוע העבירה, קיומו של "דבר מה" (החשבוניות) ותוכנם, אני דוחה את טענת ב"כ הנאשם לפיה לא הוכחה המאשימה את עובדות כתב האישום. נהפוך הוא, הנאשם הודה בת/1 בעובדות המפורטות ואין צורך או מקום לבדוק את משקלן של הביצים או גודלן כטענת ב"כ הנאשם.
44. נקודת המוצא לבחינת הטענות הן הוראות החוק.
45. עיון בהגדרות "צרכן", "קמעונאי" ו"סיטונאי" בסעיף 1 לחוק הפיקוח על המצרכים ושירותים, תשי"ח-1957, מלמד כי הנאשם שיווק ומכר את הביצים לקמעונאי במחירים הגבוהים מהמחירים המרביים בצו הפיקוח מהווה עבירה. עיון בהגדרת "עוסק" בחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975, מלמד כי סופר זול האחים, המוכר ונותן שירות במהלך עסקיו הוא "קמעונאי" ואינו צרכן.
46. ר' בעניין זה ע"פ 36/59 **זמירובסקי נ' היועמ"ש** נקבע כי מי שמוכר סחורה לסיטונאי או לקמעונאי ייחשב סיטונאי ומי שמוכר סחורה לצרכן בלבד - ייחשב קמעונאי. לפיכך, הואיל וסופר האחים נחשב לקמעונאי ועסקו במכירה לצרכן, הרי שהנאשם סיטונאי.
47. להשלמת התמונה אפנה לתקנות בריאות הציבור המתייחסות להגדרת אריזה קמעונאית ולצו הפיקוח של הביצים משנת 2008 כמו גם לתוספת לצו משנת 2016 בה עודכנו מחירים.
48. אני דוחה את טענתו של הנאשם לפיה לא היה מודע להוראות החוק וקובע כי מדובר בנאשם העובד שנים רבות כמשווק ביצים שהודה בחקירתו בת/1 שהוראות החוק מוכרות לו. למרבה הצער, בחר הנאשם משיקולים כלכליים לעבור על החוק.

49. אני דוחה את טענות הנאשם לפיהן לא הבין את החוק בהקשר לכמות הביצים המותרת למכירה וההגבלות החלות על מחירי הביצים. מדובר במי שעובד בתחום כ - 20 שנה בקירוב.
50. עדותו של הנאשם אינה מהימנה עלי. התרשמתי כי עדותו רצופת סתירות ותשובותיו משתנות בהתאם לשאלות שהוצגו לפניו. לא קיבלתי כל הסבר להודייתו הברורה בחקירתו ולסתירות שהתגלו בין האמור בת/1 לעדותו לפניי. כך אף בהקשר להגדרתו את עבודתו, לסיבות שהביאו אותו למכור ביצים במחיר העולה על המחיר הקובע בחוק ולטענותיו לחוסר מודעותו לביצוע עבירות.
51. הנאשם טען טענות עובדתיות חלופיות. מחד הסביר שמכר ביצים מעל המחיר המירבי מתוך שיקול כלכלי ומנגד טען שלא ביצע עבירה היות וסבר שמותר לו למכור באותו מחיר. לחלופי חילופין, טען כי הוראות החוק אינן ברורות. אני דוחה את כל טענותיו.
52. מחומר הראיות, הנסיבות וגרסת הנאשם אני קובע כי אין מקום להחיל על מקרה זה את ההגנות או הסייגים שנטענו על ידי ההגנה.
53. אין מדובר בטעות במצב המשפטי לפי סעיף 34 יט' או טעות במצב דברים. לא מצאתי כי מדובר בטעות כנה או "בלתי נמנעת באורח סביר" ואף אין צורך לבחון אם עשה הנאשם כל שניתן לצפות מאדם סביר, כדי לברר את המצב המשפטי לאשורו (ר' בעניין זה ע"פ 5672/05 **טגר בע"מ נ' מדינת ישראל**). נהפוך הוא, אני קובע שהנאשם לא טעה, אלא ביצע את העבירה המיוחסת לו במודע מתוך שיקולים כלכליים ועסקיים.
54. אין מדובר בטעות בהבנת הדברים. המבחן להחלת סייג זה הוא מבחן ה"**כנות**": נדרש שהנאשם האמין, בכנות ובתום לב, שמצב הדברים אשר הוא דימה לעצמו, במקום המציאות האמיתית, הוא מצב הדברים האמיתי (י' קדמי, **על הדין בפלילים** (תשס"ה-2004) עמ' 563).
55. מדובר ב"סייג" לאחריות פלילית. אני קובע שהנאשם לא עמד בנטל הבאת הראיות המוטל עליו (להבדיל מנטל השכנוע). עדותו של נאשם וחומר הראיות בכללותו אינם מעוררים את אותו ספק בדבר קיומו של הסייג ולפיכך אין עובר הנטל אל המאשימה להפריך ספק זה (י' קדמי, **שם**, 564).
56. אין מקום בנסיבות המקרה להחיל על הנאשם הגנה מן הצדק. מדובר בטענה שנטענה על ידי ב"כ הנאשם ללא כל ביסוס עובדתי וללא תימוכין.
57. נוכח כל האמור לעיל, אני מרשיע את הנאשם בכל העובדות המפורטות בכתב האישום.

ניתנה היום, א' אייר תשפ"א, 13 אפריל 2021, במעמד הצדדים